

## Son Yazı: İktisadiyatı Anlamak

Koray Çalışkan

[koray.caliskan@boun.edu.tr](mailto:koray.caliskan@boun.edu.tr)

BirGün’de yazdığım 100. yazı bu. Ayşe Buğra’nın önerisiyle Ömer Türkeş’in BirGün için yazmamı istemesinin üzerinden iki yıl geçti. Önce altı aylığına kabul ettim. Altı ayın dolduğunu fark ettiğimde ilk yazının üzerinden bir yıl geçmişti. Ayşe Hoca ve Ömer’e bu güzel deneyim için teşekkür borçluyum.

Geçen sene 100. yazıda köşe yazmayı bırakmaya karar verdim. Yaklaşık bir ay önce de BirGün yönetimine durumu bildirdim. Sağ olsunlar izin vermediler. Sonra ikna oldular. İlk yazıdan beri beni destekleyen, basılması en zor yazıları cesaretiyle beni de heyecanlandırarak basan, yazıların virgülüne dokunmadan bana kendimi ifade etme fırsatı sağlayan İlker Yaşar gazetede en fazla şükran duyduğum insan oldu.

Ancak en önemli teşekkürü BirGün’ün çıkmasını sağlayan ve onu yaşatan sosyalistlere borçluyum. Gazeteciliğin dibe vurduğu günümüzde bağımsız bir gazete çıkarmak zor. Solun bu kadar güçsüzleştiği bir ortamda güçlü bir yayıncılık yapabilmek daha da zor. BirGün bunu deniyor. Aynı kulvarda olduğu yayınlara bunca zorluğa rağmen haber atlatıyor. Özellikle emekçi dünyalarını ilgilendiren konularda, yani insanlığın ezici çoğunluğunun hayatına dair meselelerde BirGün’ün üzerine başka gazete yok. BirGün okunmadan Türkiye anlaşılmıyor. Hâlâ ve her şeye rağmen.

### EKONOMİ ÜZERİNE YAZMAK

Ekonomi arızalı bir alan. Nüfusun iktisadi idaresi için kurgulanmış bir düzeneğin, insanlığı anlamak kullanılan bir bilme biçimine dönüştüğü bir çağda iktisadi ilişkileri isabetli bir şekilde yorumlamak çok zor. İktisatçıların arz ve talep eğrileriyle piyasaları anlamaya çalıştığı, tüccarların bile kullanmadığı eğri doğrularla iktisadiyata yaklaşıldığı, hala bütün ekonomiye giriş derslerinde Marshall’ın eğri büğrü resimlerinin öğretildiği bir ortamda yaşıyoruz. Yanlışın doğru, dünyanın düz, piyasanın mekanizma olarak belletildiği, kalabalık bir koronun “dünya düz!” diye bağırıldığı bir zamandayız.

Ancak alternatif var. Kapitalist imgelemin dışında bir iktisadiyat tahayyülümüzün olması gerekiyor. Olanı anlatırken ve olması gerekeni düşlerken. Bu köşeyi 100 kere işgal etmemin nedeni buydu. Bunu üç şekilde yapmaya çalıştım.

Öncelikle güncel meseleleri, iktisadiyatın görünmeyen alanlarına ışık tutarak anlatmaya çalıştım. Görünmeyen kadın emeğinin görününen iktisadi ilişkilerin altyapısını oluştururken iktisat disiplini tarafından görünmez kılındığını anlattım. Benzer bir şekilde Gayri Safi Milli Hasıla gibi meselelerin iç yüzünü güncel iktisadi gelişmeler üzerinden yorumladım.

İkinci olarak alternatif iktisadi kuramlar ve pratikler üzerine yoğunlaştım. Özellikle feminist politik iktisat üzerinde durdum. Bu konuların iktisadi alanları yeniden düşünmek için ne kadar önemli olduğunu anlattım. Bu meselelerin üzerinde düşünür yazarken kızımı biraz ihmal edip, bakımını eşime bırakmam da ayrı bir ironiydi...

Sıklıkla üzerinde durduğum son tema ise iktisadi örgütlenmelerin teknolojileri üzerine oldu. Özellikle sendikalardaki örgütlenme ve buna dair pratiklerin dünyada ve Türkiye’deki izdüşümleri üzerine yazdıklarım çok yer tuttu bu sütunlarda. Elimi taşın altına soktum, --biraz sıkıştığımı itiraf etmek zorundayım. Çalıştığım iş- kolundaki en büyük üniversite emekçileri sendika şubesinin yönetimine girdim. Bir yıldan uzun bir süredir, altı heyecanlı ve yaratıcı arkadaşımın birlikte Eğitim Sen’in Türkiye’deki en hızlı ve en fazla üyelik artıran şubesi olduk, bu arada gelirlerimizi artırıp, masraflarımızı düşürdük, kreşlerin kapandığı bir ülkede üç yeni kreş açtırdık, mediko sosyallerin un ufak olduğu bir ortamda sağlık hizmeti veren doktorların sayısını bazı işyerlerinde iki katına çıkardık.

Uzun lafın kisası yapılacak çok şey var, yapacak insanlar da var. Unları, şekerleri, yağları var. Benim burada yapmaya çalıştığım o beraber yapacağımız helva için tarifler uydurmak oldu. Umarım her söylediğim aynı ölçüde ciddiye alınmamıştır.

Son köşeyi dönerken bir teşekkür de bana yazan BirGün okurlarına borçluyum. Yazdıklarım hayatımda hiç bu kadar çok tartışılmamıştı. E-posta programımda BirGün yazılarına dair gönderilmiş binden fazla mesaj var. Düzenli olmasa da başka gazetelerde de yazdım. Ancak hiçbir gazetenin okuru yazdıklarımı BirGün okurları kadar çok tartışmadı. Sırf bu köşe üzerinden birçok da tanıdık edindim, yeni arkadaşlarım oldu.

#### BİR DİLEK

BirGün'ün ben ayrılırken daha da güçlendiğini görmek beni çok mutlu ediyor. Hele arka kapağı 3 Mart 2021 tarihiyle çıkan ve Özgür Mumcu'nun "İssiz Adam" başlıklı yazısıyla taçlandırdığı nüsha...

Bir gün herkese BirGün gerekebilir. 2029'da görüşmek üzere. Sosyalist bir memlekette. Elbette burada. İnşallah.